

INSTRUKCJA BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO

dla

opracował:

Robert Anolik

Specjalista BHP

Inspektor PPOŻ

Uprawnienia Nr SIOP/11/2013/1/1

zatwierdził:

Gdańsk, marzec 2015r.

Spis treści

1. Informacje wstępne	3
1.1 Cel i zakres opracowania	3
1.2 Podstawy opracowania	3
2. Postanowienia ogólne	5
2.1 Podstawowe definicje	6
2.2 Obowiązki w zakresie ochrony przeciwpożarowej	7
3. Źródła powstania pożaru i możliwości jego rozprzestrzeniania	9
3.1 Pożary powstałe od instalacji i urządzeń	10
3.2 Pożary powstałe od papierosów i niedopałków	13
4. Zapobieganie powstania pożaru	15
5. Prace niebezpieczne pod względem pożarowym	17
6. Sposoby postępowania na wypadek pożaru i innego zagrożenia w obiekcie wraz z wykazem telefonów alarmowych	19
6.1 Alarmowanie	19
6.2 Akcja ratowniczo-gaśnicza	19
7. Procedura realizacji sposobów praktycznego sprawdzenia organizacji i warunków ewakuacji w obiekcie	21
8. Sposoby zaznajamiania użytkowników obiektu z warunkami ochrony przeciwpożarowej	22
9. Warunki ochrony przeciwpożarowej	23
9.1 Charakterystyka pożarowa dla przedmiotowego budynku	23
9.2 Warunki i organizacja ewakuacji	24
9.3 Wymagania w zakresie wystroju i wyposażenia wnętrz	25
10. Urządzenia przeciwpożarowe w obiekcie	26
10.1 Instalacja wodociągowa przeciwpożarowa	26
10.2 Wyposażenie w gaśnice	26
10.2.1 Zasady rozmieszczania podręcznego sprzętu gaśniczego w budynku	26
10.2.2 Wymagana ilość środka gaśniczego	27
10.2.3 Przeciwpożarowy wyłącznik prądu	27
11. Terminy konserwacji, przeglądów i badań instalacji oraz urządzeń w obiektach	28
12. Sposób poddawania przeglądom technicznym i czynnościom konserwacyjnym stosowanych w obiekcie urządzeń przeciwpożarowych	29

1. Informacje wstępne

1.1 Cel i zakres opracowania

Instrukcja Bezpieczeństwa Pożarowego, zwana dalej instrukcją, została opracowana dla budynku produkcyjno-magazynowego zlokalizowanego przy ulicy

Celem niniejszej instrukcji jest określenie zasad bezpieczeństwa pożarowego, wskazanie kierunku ewakuacji oraz miejsc rozmieszczenia znaków bezpieczeństwa i podręcznego sprzętu gaśniczego. Sposób przechowywania instrukcji wraz z załącznikami (plany obiektu), powinien zapewnić możliwość jej natychmiastowego wykorzystania na potrzeby działań ratowniczych.

1.2 Podstawy opracowania

Instrukcję opracowano na podstawie:

- [1] Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (t.j. Dz. U. z 2009r. Nr 178, poz. 1380 ze zm.).
- [2] Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 1409) .
- [3] Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. z 2002 r. Nr 75 poz. 690 ze zm.).
- [4] Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. nr 109 poz. 719).
- [5] Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 lipca 2009r. w sprawie przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę oraz dróg pożarowych (Dz. U. nr 124, poz. 1030).
- [6] Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 31 sierpnia 2010 r. w sprawie rodzajów innych form wychowania przedszkolnego, warunków tworzenia i organizowania tych form oraz sposobu ich działania (Dz. U. Nr 161 poz. 1080 ze zm.).
- [7] PN-92/N-01 256/01 Znaki bezpieczeństwa. Ochrona przeciwpożarowa.
- [8] PN-92/N-01 256/02 Znaki bezpieczeństwa. Ewakuacja.
- [9] PN-B-02852.2001. Gęstość obciążenia ogniowego.

Do opracowania instrukcji posłużono się również Projektem zagospodarowania terenu oraz projektem technicznym architektoniczno-konstrukcyjnym rozbudowy budynku warsztatowo – magazynowo - socjalnego w Łęgowie gm. Pruszcz Gdański dz. Nr 160/1. Projekt z września 1995r. opracowany przez p. Wojciecha Żurawieckiego Nr upr. bud. 309/Gd/73.

Dodatkowo przeprowadzono wizję lokalną na terenie obiektu.

2. Postanowienia ogólne

Zgodnie z § 6 Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. nr 109 poz. 719) dla obiektów przeznaczonych do wykonywania m.in. funkcji produkcyjno-magazynowej należy opracować *Instrukcję Bezpieczeństwa Pożarowego* o treści zawierającej w szczególności:

- 1) warunki ochrony przeciwpożarowej, wynikające z przeznaczenia, sposobu użytkowania, prowadzonego procesu technologicznego, magazynowania (składowania) i warunków technicznych obiektu, w tym zagrożenia wybuchem;
- 2) określenie wyposażenia w wymagane urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice oraz sposoby poddawania ich przeglądom technicznym i czynnościom konserwacyjnym;
- 3) sposoby postępowania na wypadek pożaru i innego zagrożenia;
- 4) sposoby zabezpieczenia prac niebezpiecznych pod względem pożarowym, jeżeli takie prace są przewidywane;
- 5) warunki i organizację ewakuacji ludzi oraz praktyczne sposoby ich sprawdzania;
- 6) sposoby zapoznania użytkowników obiektu, w tym zatrudnionych pracowników, z przepisami przeciwpożarowymi oraz treścią przedmiotowej instrukcji;
- 7) zadania i obowiązki w zakresie ochrony przeciwpożarowej dla osób będących ich stałymi użytkownikami;
- 8) plany obiektów, obejmujące także ich usytuowanie, oraz terenu przyległego, z uwzględnieniem graficznych danych

W stosunku do budynku mają również zastosowanie inne obowiązujące przepisy, regulujące w szczególności zasady eksploatacji obiektu budowlanego w tym:

- Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo Budowlane (Dz. U nr 106 poz. 1126 z 2000 r. ze zm.),
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 3 lipca 2003 r. w sprawie książki obiektu budowlanego (Dz. U. nr 120 poz. 1134).

Przy przebudowie lub zmianie sposobu użytkowania pomieszczeń w budynku, należy zachować obowiązujące procedury wynikające z Prawa Budowlanego i wydanych do tego „Prawa” przepisów wykonawczych. Między innymi w uzgodnieniu z rze-

czosławcą ds. zabezpieczeń przeciwpożarowych należy ocenić zmiany projektowanych warunków i określić nowe wymagania w zakresie ochrony przeciwpożarowej.

Do zapoznania się z instrukcją i przestrzegania zawartych w niej ustaleń **zobowiązani są wszyscy pracownicy** bez względu na stanowisko służbowe i rodzaj wykonywanej pracy. Postanowienia niniejszej instrukcji obowiązują również wszystkich pracowników firm zewnętrznych wykonujących prace na terenie budynku np. remontowe.

Przyjęcie do wiadomości postanowień instrukcji pracownicy potwierdzają własnoręcznym podpisem. Oświadczenie o zapoznaniu się z postanowieniami instrukcji składają pracownicy w tabeli umieszczonej w załączniku nr 2 i załączniku nr 3.

Niniejsza instrukcja powinna być poddawana okresowej aktualizacji, co najmniej raz na dwa lata, a także po takich zmianach sposobu użytkowania obiektu lub jego części, które wpływają na zmianę warunków ochrony przeciwpożarowej.

2.1 Podstawowe definicje

Urządzenia przeciwpożarowe – urządzenia (stałe lub półstałe, uruchamiane ręcznie lub samoczynnie) służące do wykrywania i zwalczania pożaru lub ograniczania jego skutków, a w szczególności: stałe i półstałe urządzenia gaśnicze i zabezpieczające, urządzenia wchodzące w skład dźwiękowego systemu ostrzegawczego i systemu sygnalizacji pożarowej, instalacje oświetlenia ewakuacyjnego, hydranty i zawory hydrantowe, urządzenia oddymiające i inne.

Zagrożenie wybuchem – rozumie się przez to możliwość tworzenia przez palne gazy, pary palnych cieczy, pyły lub włókna palnych ciał stałych, w różnych warunkach, mieszanin z powietrzem, które pod wpływem czynnika inicjującego zapłon (iskra, łuk elektryczny, przekroczenie temperatury samozapłonu) wybuchają, czyli ulegają gwałtownemu spalaniu połączonemu ze wzrostem ciśnienia.

Materiały niebezpieczne pożarowo – są to następujące materiały niebezpieczne:

- 1) gazy palne,
- 2) ciecze palne o temperaturze zapłonu poniżej 55°C,
- 3) materiały wytwarzające w zetknięciu z wodą gazy palne,
- 4) materiały zapalające się samorzutnie na powietrzu,
- 5) materiały wybuchowe i pirotechniczne,
- 6) materiały ulegające samorzutnemu rozkładowi i polimeryzacji,
- 7) materiały mające skłonności do samozapalenia.

Gęstość obciążenia ogniowego - energia cieplna, wyrażona w megadżulach, która może powstać przy spaleniu materiałów palnych znajdujących się w pomieszczeniu, strefie pożarowej lub składowisku materiałów stałych przypadająca na jednostkę powierzchni tego obiektu, wyrażona w metrach kwadratowych.

Pomieszczenie techniczne – pomieszczenie przeznaczone dla urządzeń służących do funkcjonowania i obsługi technicznej budynku.

Strefa pożarowa – budynek lub jego część oddzielona od innych budynków lub innych części budynku elementami oddzielenia przeciwpożarowego, bądź też pasami wolnego terenu o szerokości nie mniejszej niż dopuszczalne odległości od innych budynków, określone zgodnie z obowiązującymi przepisami techniczno – budowlanymi.

2.2 Obowiązki w zakresie ochrony przeciwpożarowej

Zarządca obiektu ma obowiązek:

- 1) przestrzegania przepisów przeciwpożarowych;
- 2) zapoznania pracowników z treścią niniejszej instrukcji;
- 3) zapewnienia bezpieczeństwa osobom przebywającym w budynkach w zakresie ochrony przeciwpożarowej i możliwości ewakuacji;
- 4) utrzymania urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic w stanie pełnej sprawności technicznej i funkcjonalnej, poprzez:
 - a) wyposażenie obiektu, zgodnie z postanowieniami niniejszej instrukcji, w niezbędne urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice, wymagane ze względu na rodzaj prowadzonej działalności;

- b) zapewnienie przeprowadzania wymaganych przeglądów technicznych i czynności konserwacyjnych w okresach i w sposób zgodny z instrukcją ustaloną przez producenta – nie rzadziej jednak niż raz w roku;
- 5) umieszczenia w widocznych miejscach instrukcji postępowania na wypadek pożaru wraz z wykazem telefonów alarmowych;
- 6) oznakowania obiektu i terenu przyległego znakami bezpieczeństwa zgodnymi z Polskimi Normami w sposób określony w niniejszej instrukcji;
- 7) zapewnienia przeszkolenia pracowników w zakresie bezpieczeństwa pożarowego zgodnie z postanowieniami niniejszej instrukcji;
- 8) wydawania pisemnych zezwoleń na prowadzenie prac niebezpiecznych pod względem pożarowym, zgodnych z *załącznikiem nr 1* do niniejszej instrukcji;
- 9) zaktualizowania Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego, zgodnie z rozporządzeniem [2];

3. Źródła powstania pożaru i możliwości jego rozprzestrzeniania

Możliwości powstania pożaru mogą wynikać z:

1) wad oraz awaryjnego stanu pracy instalacji i urządzeń elektrycznych:

- niewłaściwego wykonania,
- braku okresowej konserwacji,
- stosowanie prowizorycznych instalacji i urządzeń,
- przeciążania poprzez włączanie dużej ilości odbiorników energii do jednego obwodu elektrycznego,
- stosowanie niewłaściwych urządzeń zasilających,
- stosowanie urządzeń grzewczych niezgodnie z zaleceniami producenta;

2) używania otwartego ognia:

3) niewłaściwe magazynowanie cieczy łatwopalnych oraz rozlewanie ich w miejscach do tego celu nieprzystosowanych,

4) rozszczelnienia przewodów kominowych,

5) prowadzenia prac remontowych polegających na spawaniu, cięciu, malowaniu, klejeniu z użyciem materiałów niebezpiecznych pożarowo,

6) celowego podpalenia.

Rozprzestrzenianie ognia może następować poprzez:

1) palne elementy wykończenia wnętrz,

2) palne elementy wystroju oraz wyposażenia pomieszczeń: meble, elementy dekoracyjne na ścianach, zasłony, firanki,

3) systemy instalacji użytkowych: wentylacyjnej, elektrycznej,

4) nieszczelne przewody kominowe;

Rozprzestrzenianie się dymu oraz gazów pożarowych

3.1 Pożary powstałe od instalacji i urządzeń

Linie kablowe, przewody instalacji elektrycznej

Zagrożenie pożarowe wynika ze starzenia się izolacji przewodów, utlenianiu się połączeń w rozdzielniach, tzw. „puszkach”. Przy uszkodzeniu izolacji powstaje możliwość zwarcia między przewodami; w przypadku osłabienia izolacji powstają tzw. "zwarcia tępe".

W obiekcie należy wykonywać okresowe badania stanu technicznego instalacji elektrycznej zgodnie z zasadami podanymi w rozdziale 6 niniejszej instrukcji, tzn. badanie oporności izolacji instalacji elektrycznej i badanie instalacji elektrycznej w zakresie ochrony przeciwporażeniowej przeprowadzić co najmniej 1 raz na 5 lat.

Zagrożenie pożarowe stwarzają dodatkowo przewody prowadzone na doraźne potrzeby, bez projektu, przewody prowizoryczne oraz stosowanie przedłużaczy.

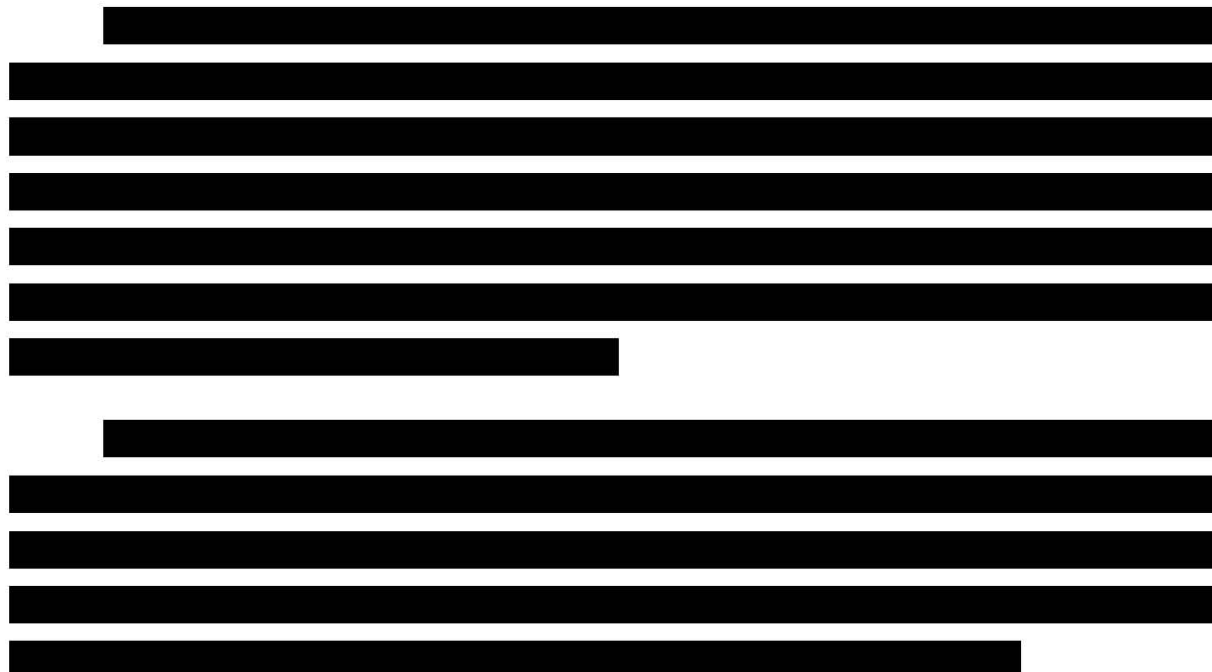
W związku z tym należy:

- wszelkie dodatkowe instalacje w zakresie projektowania i wykonawstwa zlecać specjalistom,
- zabronić stosowania połączeń tzw. prowizorycznych,
- ograniczyć do minimum stosowanie przedłużaczy.

Uchwyty, za pomocą których mocowane są do ścian lub sufitów przewody instalacji elektrycznej często ulegają uszkodzeniu na skutek prac remontowych prowa-

dzonych w budynkach. Nie należy dopuszczać do możliwości wyrwania wiszących przewodów z rozdzielnic, gniazd itp. Grozi to zwarcieniem lub uszkodzeniem izolacji.

Urządzenia grzejne

Zgodnie z rozporządzeniem MSWiA z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. nr 109 poz. 719), w części dotyczącej urządzeń grzejnych zabrania się:

- przechowywania materiałów palnych w odległości mniejszej niż 0,5m od urządzeń i instalacji, których powierzchnie zewnętrzne mogą nagrzać się do temperatury powyżej 100°C,
- użytkowania elektrycznych urządzeń grzewczych ustawionych bezpośrednio na podłożu palnym, z wyjątkiem urządzeń eksploatowanych zgodnie z warunkami określonymi przez producenta.

Urządzenia oświetleniowe

Urządzenia oświetleniowe powodują mniejsze niż urządzenia grzejne zagrożenie pożarowe. Temperatura zewnętrzna zależy od mocy żarówki, rodzaju oprawy oświetleniowej, warunków chłodzenia i położenia żarówki. Temperatura ta może osiągnąć ok. 350 °C. Żarówka może stać się przyczyną pożaru w przypadku bezpo-

średniego kontaktu (zetknięcia) materiału palnego z jej powierzchnią lub w przypadku uszkodzenia mechanicznego, gdy rozgrzane elementy rozbitej żarówki spadną na materiał palny. W drugim z omawianych przypadków materiał palny musiał by być w bardzo małej odległości, ponieważ elementy rozbitej żarówki ulegają ochłodzeniu w powietrzu. Znacznie bezpieczniejsze pod względem pożarowym są świetlówki, natomiast lampy rtęciowe stwarzają podobne zagrożenie.

- stosowaniu właściwych opraw, dostosowanych do istniejących warunków (zagrożeń), np. wodoszczelnych, pyłoszczelnych, przeciwybuchowych itp.,
- utrzymaniu sprzętu oświetleniowego we właściwym stanie technicznym i w czystości.

Rozporządzenie MSWiA z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. nr 109 poz. 719), zabrania:

- stosowania na osłony punktów świetlnych materiałów palnych z wyjątkiem materiałów trudno zapalnych, jeżeli zostaną one umieszczone co najmniej 0,05 m od żarówki;
- instalowania opraw oświetleniowych oraz osprzętu instalacji elektrycznej bezpośrednio na podłożu palnym, jeżeli ich konstrukcja nie zabezpiecza podłoża przed zapaleniem.

Osprzęt instalacji elektrycznej

Osprzęt instalacji elektrycznej powinien być dostosowany do rodzaju pomieszczenia i zastosowanych w instalacji przewodów. Obudowa osprzętu musi zapewniać zabezpieczenie przed porażeniem prądem, pożarem lub zainicjowaniem wybuchu, stosownie do warunków miejscowych, a w szczególności:

- skrzynki, rozgałęźniki i wyłączniki w pomieszczeniach wilgotnych, zapylonych lub zagrożonych wybuchem powinny być dostosowane do rodzaju występujących czynników;
- jeżeli istnieje możliwość mechanicznego uszkodzenia osprzętu, należy go instalować we wnękach, lub stosować osprzęt z obudowami metalowymi;
- w miarę możliwości, gniazda i wyłączniki należy instalować w odległości nie mniejszej niż 1 m od siebie,
- wypusty oświetleniowe należy obowiązkowo zakończyć łączem świecznikowym oraz haczykiem do zawieszenia opraw (można mocować oprawy bezpośrednio do ściany), tak, aby lampa nie wisiała na przewodzie.

Wiele pożarów powstaje na skutek nieprzestrzegania elementarnych zasad bezpiecznej eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych. Dlatego:

3.2 Pożary powstałe od papierosów i niedopałków

- Nie zgaszone papierosy stanowią źródło ognia o temperaturze od 250-800°C. Niedopałek może tlić się nawet do 12 min. Najbardziej podatne na zapalenie od niedopałków są materiały, których temperatura zapalenia jest w granicach temperatury niedopałka, a w szczególności:
 - gazy, ciecze łatwo zapalne i ich pary,
 - papier i wyroby z papieru,
 - materiały pochodzenia celulozowego,
 - tkaniny,
 - palne i wybuchowe pyły,
 - trociny i odpady z drewna.

W związku z powyższym bezwzględny zakaz palenia tytoniu (poza miejscami do tego wyznaczonymi) i używania otwartego ognia obowiązuje na terenie całego zakładu. Zwraca się uwagę, że szczególne zagrożenie wynikające z nieprzestrzegania tego zakazu istnieje podczas prowadzenia następujących prac:

- zmywania posadzek płynami łatwo zapalnymi (usuwanie plam);
- malowania farbami nitro, ftalowymi itp.;
- rozlewu cieczy palnych i tankowania paliwa;
- przenoszenia lub przewozu cieczy i gazów palnych;

4. Zapobieganie powstania pożaru

Czynności zabronione:

- 1) używanie ognia otwartego, palenie tytoniu i stosowanie innych czynników, które mogą zainicjować zapłon w miejscach niedozwolonych, odpowiednio oznakowanych,
- 2) użytkowanie instalacji, urządzeń i narzędzi niesprawnych technicznie lub w sposób niezgodny z przeznaczeniem albo warunkami określonymi przez producenta bądź nie poddawanych okresowym kontrolom, o zakresie i częstotliwości wynikającej z przepisów prawa budowlanego, jeżeli może się to przyczynić do powstania pożaru, wybuchu lub rozprzestrzenienia ognia,
- 3) garażowanie pojazdów silnikowych w obiektach i pomieszczeniach nieprzeznaczonych do tego celu, jeżeli nie opróżniono zbiornika paliwa pojazdu i nie odłączono na stałe zasilania akumulatorowego pojazdu,
- 4) podgrzewanie za pomocą otwartego ognia smoły i innych materiałów w odległości mniejszej niż 5 m od budynku, przyległego do niego niskiego składowiska lub placu składowego z materiałami palnymi, przy czym jest dopuszczalne wykonywanie tych czynności na dachach o konstrukcji i pokryciu niepalnym w budowanych obiektach, a w pozostałych, jeżeli zostaną zastosowane odpowiednie, przeznaczone do tego celu podgrzewacze,
- 5) rozpalanie ognisk lub wysypywanie gorącego popiołu i żużla, w miejscu umożliwiającym zapalenie się materiałów palnych albo sąsiednich obiektów oraz w mniejszej odległości od tych obiektów niż 10 m,
- 6) składowanie poza budynkami, w odległości mniejszej niż 4 m od granicy działki, materiałów palnych, w tym pozostałości roślinnych, gałęzi i chrustu,
- 7) użytkowanie elektrycznych urządzeń ogrzewczych ustawionych bezpośrednio na podłożu palnym, z wyjątkiem urządzeń eksploatowanych zgodnie z warunkami określonymi przez producenta,
- 8) przechowywanie materiałów palnych oraz stosowanie elementów wystroju i wyposażenia wewnątrz z materiałów palnych w odległości mniejszej niż 0,5 m od:
 - urządzeń i instalacji, których powierzchnie zewnętrzne mogą nagrzewać się do temperatury przekraczającej 100 °C,
 - linii kablowych o napięciu powyżej 1 kV, przewodów uziemiających oraz przewodów odprowadzających instalacji piorunochronnej oraz czynnych

rozdzielnic prądu elektrycznego, przewodów elektrycznych siłowych i gniazd wtykowych siłowych o napięciu powyżej 400 V,

- 9) stosowanie na osłony punktów świetlnych materiałów palnych, z wyjątkiem materiałów trudno zapalnych i niezapalnych, jeżeli zostaną umieszczone w odległości co najmniej 0,05 m od żarówki,
- 10) instalowanie opraw oświetleniowych oraz osprzętu instalacji elektrycznych, jak wyłączniki, przełączniki, gniazda wtyczkowe, bezpośrednio na podłożu palnym, jeżeli ich konstrukcja nie zabezpiecza podłoża przed zapaleniem,
- 11) składowanie materiałów palnych na drogach komunikacji ogólnej służących ewakuacji lub umieszczanie przedmiotów na tych drogach w sposób zmniejszający ich szerokość albo wysokość poniżej wymaganych wartości,
- 12) składowanie materiałów palnych na nieużytkowych poddaszach oraz na drogach komunikacji ogólnej w piwnicach,
- 13) zamykanie drzwi ewakuacyjnych w sposób uniemożliwiający ich natychmiastowe użycie,
- 14) lokalizowanie elementów wystroju wnętrz, instalacji i urządzeń w sposób zmniejszający wymiary drogi ewakuacyjnej poniżej wartości wymaganych w przepisach techniczno-budowlanych,
- 15) uniemożliwianie lub ograniczanie dostępu do:
 - gaśnic i urządzeń przeciwpożarowych,
 - źródeł wody do celów przeciwpożarowych,
 - wyjść ewakuacyjnych,
 - wyłączników i tablic rozdzielczych prądu elektrycznego oraz kurków głównych instalacji gazowej;
- 16) używanie i przechowywanie materiałów niebezpiecznych pożarowo w niedozwolonej ilości.

5. Prace niebezpieczne pod względem pożarowym

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

g) [REDACTED]

[REDACTED]

konstrukcji budynku i znajdujące się w nim instalacje techniczne,

h) po zakończeniu prac poddać kontroli miejsce, w którym prace były wykonywane oraz przyległy obszar,

i) używać do wykonywania prac wyłącznie sprzętu sprawnego technicznie i zabezpieczonego przed możliwością wywołania pożaru.

Uwaga:

w obiektach (pomieszczeniach) zaliczonych, zgodnie z rozporządzeniem [3] do kategorii zagrożenia ludzi, do wykonania pracy można przystąpić tylko po otrzymaniu pisemnego zezwolenia, zgodnego z *załącznikiem nr 1* od niniejszej instrukcji, od kierującego tokiem prac,

2. Do prowadzenia prac niebezpiecznych pod względem pożarowym (spawanie) uprawnieni są wyłącznie spawacze posiadający uprawnienia i kwalifikacje oraz przeszkolenie z zakresu ochrony przeciwpożarowej.
3. Zarządca obiektu lub pomieszczeń zaliczanych do kategorii zagrożenia ludzi, w których mają być prowadzone prace niebezpieczne pod względem pożarowym, zobowiązani są do poinformowania wykonawcy tych prac o postanowieniach niniejszej instrukcji.
4. Zobowiązuje się pracowników nadzorujących i wykonujących prace niebezpieczne pod względem pożarowym w obiekcie i na terenie przyległym, do ścisłego przestrzegania postanowień niniejszego rozdziału.

6. Sposoby postępowania na wypadek pożaru i innego zagrożenia w obiekcie wraz z wykazem telefonów alarmowych

6.1 Alarmowanie

1. Każdy kto zauważy pożar lub inne zagrożenie obowiązany jest natychmiast zaalarmować:
 - a) głosem lub innym dostępnym środkiem łączności osoby znajdujące się w zagrożonym obiekcie (tam, gdzie są zainstalowane dzwony, gongi, syreny alarmowe, należy je w przypadku zaistnienia zdarzenia bezwzględnie używać w celu zaalarmowania otoczenia),
 - b) STRAŻ POŻARNĄ.
2. Po uzyskaniu telefonicznego połączenia ze strażą pożarną należy podać:
 - a) miejsce zdarzenia (w miarę dokładny adres, nazwa obiektu, instytucji, piętro),
 - b) rodzaj zdarzenia (np. pali się dach 3-piętrowego budynku),
 - c) czy istnieje zagrożenie zdrowia i życia ludzi,oraz postępować wg poleceń dyżurnego Straży Pożarnej.
3. W zależności od rodzaju zagrożenia należy niezwłocznie alarmować:
 - służby ratownicze:

rodzaj służby	nr tel. alarmowego
Miejskie centrum powiadamiania ratunkowego	112
Państwowa Straż Pożarna	998

inne:

rodzaj służby	nr tel. alarmowego
Policja	997
Pogotowie Ratunkowe	999
Pogotowie Energetyczne	991
Pogotowie Wodno-Kanalizacyjne	994
Pogotowie Gazowe	992

6.2 Akcja ratowniczo-gaśnicza

1. Równocześnie z alarmowaniem Straży Pożarnej należy przystąpić do działań ratowniczo-gaśniczych z użyciem sprzętu gaśniczego, znajdującego się w budynku (gaśnice).

2. Po przybyciu jednostek Państwowej Straży Pożarnej należy przekazać kierującemu działaniami ratowniczymi wszystkie posiadane informacje o:
 - 1) osobach zagrożonych i miejscu ich przebywania,
 - 2) miejscu powstania zdarzenia, jego wielkości, kierunku rozprzestrzeniania i wynikających z tego zagrożeniach,
 - 3) podjętych działaniach,
 - 4) innych istotnych faktach mogących mieć wpływ na przebieg działań ratowniczo-gaśniczych.
3. Każda osoba przystępująca do działań ratowniczych powinna:
 - 1) w pierwszej kolejności przeprowadzić ratowanie ludzi, których zdrowie i życie jest zagrożone,
 - 2) wyłączyć dopływ prądu elektrycznego do pomieszczeń objętych pożarem za pomocą głównego wyłącznika prądu znajdującego się na elewacji budynku od strony parkingu, bądź też posługując się tablicami z bezpiecznikami rozmieszczonymi na każdej kondygnacji budynku w części produkcyjno-magazynowej oraz biurowo socjalnej -
UWAGA!
NIE WOLNO GASIĆ WODĄ INSTALACJI I URZĄDZEŃ ELEKTRYCZNYCH BĘDĄCYCH POD NAPIĘCIEM,
 - 3) w zależności od miejsca powstania zdarzenia przystąpić do ograniczenia rozprzestrzeniania się pożaru i jego likwidacji, pamiętając że:
 - a) przy otwarciu drzwi do pomieszczenia, w którym zaistniał pożar, trzeba posiadać sprzęt gaśniczy gotowy do natychmiastowego użycia,
 - b) koniecznym jest ukrycie się za ścianą lub skrzydłem drzwiowym przed działaniem ognia i dymu,
 - 4) prowadzić działania ratowniczo-gaśnicze w sposób zapewniający maksymalne bezpieczeństwo ludzi.

7. Procedura realizacji sposobów praktycznego sprawdzenia organizacji i warunków ewakuacji w obiekcie.

Zgodnie z § 17, ust. 1 Rozporządzenia MSWiA z dnia 7 czerwca 2010r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów [2] właściciel lub zarządca obiektu przeznaczonego dla ponad 50 osób będących jego stałymi użytkownikami, niezakwalifikowanego do kategorii ZLIV zagrożenia ludzi (budynki mieszkalne), powinien co najmniej raz na dwa lata przeprowadzić praktyczne sprawdzenie organizacji oraz warunków ewakuacji z całego obiektu.

W odniesieniu do przedmiotowego budynku, nie wymaga się praktycznego sprawdzenia organizacji i warunków ewakuacji z całego obiektu, gdyż w obiekcie przebywa mniej niż 50 osób będących stałymi użytkownikami.

8. Sposoby zaznajamiania użytkowników obiektu z warunkami ochrony przeciwpożarowej

Przyjmuje się następujące sposoby zaznajamiania użytkowników z warunkami ochrony przeciwpożarowej w budynku mieszkalnym:

- 1) Instrukcja postępowania na wypadek powstania pożaru, wywieszona w widocznym miejscu na klatce schodowej.

9. Warunki ochrony przeciwpożarowej

9.1 Charakterystyka pożarowa dla przedmiotowego budynku

L.p.	Parametr	
1	Przeznaczenie / klasyfikacja	
2	Powierzchnia użytkowa budynku Powierzchnia zabudowy	
3	Kubatura	
4	Wysokość / grupa wysokości	
5	Ilość kondygnacji podziemnych / nadziemnych	
6	Liczba klatek schodowych w budynku	
7	Klasa odporności pożarowej	
8	Klasa odporności ogniowej elementów budowlanych	
9	Ilość stref pożarowych	
10	Dopuszczalna gęstość obciążenia ogniowego	
11	Ocena zagrożenia wybuchem	
12	Instalacja hydrantów wewnętrznych	
13	Urządzenia oddymiające	
13	Oświetlenie ewakuacyjne	
14	Instalacje użytkowe	
	Zabezpieczenie przejść instalacyjnych oraz przewodów wentylacyjnych	
15	Przeciwpożarowy wyłącznik prądu	

16	Droga pożarowa	
----	----------------	--

9.2 Warunki i organizacja ewakuacji

Z każdego miejsca w obiekcie przeznaczonego do przebywania ludzi należy zapewnić możliwość ewakuacji w bezpieczne miejsce.

W celu umożliwienia przeprowadzenia sprawnej ewakuacji zabrania się:

- 1) składowania materiałów palnych na drogach komunikacji ogólnej służącym ewakuacji,
- 2) zamykania drzwi ewakuacyjnych w sposób uniemożliwiający ich natychmiastowe użycie,
- 3) uniemożliwiania lub ograniczania dostępu do wyjść ewakuacyjnych,
- 4) stosowania na drogach ewakuacyjnych elementów wykończenia i wyposażenia wewnątrz zmniejszających ich szerokość wymaganą rozporządzeniem [3].

W przedmiotowym obiekcie występuje jedna obudowana klatka schodowa - niewyposażona w urządzenia zabezpieczające przed zadymieniem lub służące do usuwania dymu (niewymagane).

Z kondygnacji 0 z pomieszczeń szatni, łazienki, pomieszczenia produkcyjnego ewakuacja poprowadzona jest do klatki schodowej i dalej do wyjścia na zewnątrz. Alternatywnie istnieje możliwość ewakuacji poprzez pomieszczenie magazynowe i dalej do wyjścia na zewnątrz.

Z kondygnacji 0 z pomieszczenia magazynowego ewakuacja poprowadzona jest do klatki schodowej, bądź do wyjścia ewakuacyjnego z tego pomieszczenia prowadzącego bezpośrednio na zewnątrz.

Z kondygnacji 1 z pomieszczeń biurowych ewakuacja poprowadzone została do wyjścia ewakuacyjnego bezpośrednio na zewnątrz, bądź do klatki schodowej i dalej do wyjścia na zewnątrz budynku.

Z kondygnacji 1 z pomieszczenia produkcyjnego ewakuacja poprowadzona została do klatki schodowej i dalej do wyjścia na zewnątrz, bądź do wyjścia bezpośrednio z tego pomieszczenia na układ komunikacyjny schodów zewnętrznych.

Z kondygnacji 2 (pomieszczenia biurowe, socjalne) ewakuacja poprowadzona do klatki schodowej i dalej do wyjścia na zewnątrz budynku z kondygnacji 1.

UWAGA!

Należy zapewnić możliwość bezpośredniego, szybkiego otwarcia każdych drzwi na drodze ewakuacyjnej. W przypadku zamknięcia na klucz drzwi stanowiących wyjście ewakuacyjne bądź drzwi na drodze ewakuacyjnej, należy w pobliżu tych drzwi umieścić klucz w skrzynce do zamka i odpowiednio oznakować znakiem zgodnym z PN.

9.3 Wymagania w zakresie wystroju i wyposażenia wnętr

[Redacted content]

10. Urządzenia przeciwpożarowe w obiekcie

10.1 Instalacja wodociągowa przeciwpożarowa

Budynek nie został wyposażony w instalację hydrantów wewnętrznych – nie wymagana przepisami.

10.2 Wyposażenie w gaśnice

Budynek wyposażono w gaśnice, które powinny spełniać wymagania rozporządzenia [2]. Rodzaj gaśnic powinien być dostosowany do gaszenia grup pożarów, określonych rozporządzeniem [2]:

	pożary ciał stałych pochodzenia organicznego, np. pożary drewna, papieru, tkanin itp.,
	pożary cieczy palnych, ciał stałych topiących się np. pożary benzyn, alkoholi, parafiny, lakierów, rozpuszczalników, itp.,
	pożary gazów palnych, np. pożary metanu, acetylenu, wodoru, gazu ziemnego i innych,
	pożary metali,
	pożary tłuszczów i olejów w urządzeniach kuchennych.

10.2.1 Zasady rozmieszczania podręcznego sprzętu gaśniczego w budynku

W przypadku rozmieszczania podręcznego sprzętu gaśniczego należy przestrzegać następujących zasad:

- 1) w miejscach łatwo dostępnych i widocznych, w szczególności:
 - a) przy wejściach do budynków,
 - b) na klatkach schodowych,
 - c) na korytarzach,
 - d) przy wyjściach z pomieszczeń na zewnątrz,

INSTRUKCJA BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO
Budynek produkcyjno-magazynowy z częścią biurowo-socjalną

- 2) w miejscach nie narażonych na uszkodzenia mechaniczne oraz działanie źródeł ciepła (piece, grzejniki),
- 3) w obiektach wielokondygnacyjnych w tych samych miejscach na każdej kondygnacji, jeżeli pozwalają na to istniejące warunki,
- 4) odległość z każdego miejsca w obiekcie, w którym może przebywać człowiek do najbliższej gaśnicy, nie powinna być większa niż 30 m,
- 5) do gaśnic powinien być zapewniony dostęp o szerokości, co najmniej 1 m.

10.2.2 Wymagana ilość środka gaśniczego

W strefach o gęstości obciążenia ogniowego do 500 MJ/m^2 (pomieszczenia produkcyjno-magazynowe) należy przyjąć 2 kg proszku ABC na każde 300 m^2 .

Rozmieszczenie gaśnic w budynku przedstawiono w części rysunkowej.

10.2.3 Przeciwpowozarowy wyłącznik prądu

Funkcję przeciwpowozarowego wyłącznika prądu w budynku pełni główny wyłącznik prądu umieszczony na elewacji budynku w metalowej skrzynce od strony parkingu (wyłącznik oznakowany znakiem zgodnym z PN). Lokalizację przeciwpowozarowych wyłączników prądu przedstawiono w części rysunkowej.

11. Terminy konserwacji, przeglądów i badań instalacji oraz urządzeń w obiektach

Instalacje techniczne i urządzenia przeciwpożarowe w budynku należy poddawać okresowym przeglądom i konserwacji zgodnie z terminami określonymi w art. 62 Ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (t.j. Dz. U. z 2006 r., Nr 156, poz. 1118 ze zm.) oraz § 3 i § 34 Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. nr 109 poz. 719). W szczególności należy:

- przeprowadzać pomiary rezystancji izolacji przewodów roboczych instalacji elektrycznej nie rzadziej niż co 5 lat,
- przeprowadzać badanie instalacji odgromowej co najmniej raz na 5 lat,
- przegląd podręcznego sprzętu gaśniczego zgodnie z zaleceniami producenta ale nie rzadziej niż raz w roku,
- usunięcie zanieczyszczenia z przewodów dymowych i spalinowych:
 - od palenisk opalanych paliwem stałym – co najmniej dwa razy w roku,
 - od palenisk opalanych paliwem płynnym i gazowym – co najmniej dwa razy w roku,
- usunięcie zanieczyszczeń z przewodów wentylacyjnych – co najmniej raz w roku, jeżeli większa częstotliwość nie wynika z warunków użytkowych.

Wymienione kontrole i sprawdzenia mogą wykonywać osoby posiadające uprawnienia budowlane odpowiedniej specjalności, przy czym kontrole stanu technicznego instalacji gazowych powinny przeprowadzać osoby, które posiadają kwalifikacje wymagane przy wykonywaniu dozoru nad eksploatacją tych instalacji. Natomiast kontrole stanu technicznego przewodów dymowych oraz grawitacyjnych przewodów spalinowych i wentylacyjnych powinny przeprowadzać osoby posiadające kwalifikacje mistrza w rzemiośle kominiarskim. Z każdej kontroli powinien być sporządzony protokół, którego oryginał należy dołączyć do książki obiektu budowlanego.

Właściciele, zarządcy lub użytkownicy obiektów budowlanych, czyli osoby, na których spoczywają obowiązki w zakresie napraw, **są obowiązani** w czasie lub bezpośrednio po przeprowadzonej kontroli stanu technicznego obiektu budowlanego albo jego części, usunąć stwierdzone uszkodzenia i nieprawidłowości oraz

uzupełnić braki, które mogłyby spowodować zagrożenie pożarowe. Obowiązki te powinny być potwierdzone w protokole z kontroli obiektu budowlanego.

12. Sposób poddawania przeglądom technicznym i czynnościom konserwacyjnym stosowanych w obiekcie urządzeń przeciwpożarowych

Przeglądy techniczne i czynności konserwacyjne powinny być przeprowadzane w okresach i w sposób zgodny z instrukcją ustaloną przez producenta, **nie rzadziej jednak niż raz w roku**. Czynności te należy potwierdzać protokołem z dokonanego przeglądu lub innym dokumentem.

Przez urządzenie przeciwpożarowe rozumie się urządzenia (stałe lub półstałe, uruchamiane ręcznie lub samoczynnie) służące do zapobiegania powstaniu, wykrywania, zwalczania pożaru lub ograniczania jego skutków, a w szczególności: stałe i półstałe urządzenia gaśnicze i zabezpieczające, urządzenia inertyzujące, urządzenia wchodzące w skład dźwiękowego systemu ostrzegawczego i systemu sygnalizacji pożarowej, w tym urządzenia sygnalizacyjno-alarmowe, urządzenia odbiorcze alarmów pożarowych i urządzenia odbiorcze sygnałów uszkodzeniowych, instalacje oświetlenia ewakuacyjnego, hydranty wewnętrzne i zawory hydrantowe, hydranty zewnętrzne, pompy w pompowniach przeciwpożarowych, przeciwpożarowe klapy odcinające, urządzenia oddymiające, urządzenia zabezpieczające przed powstaniem wybuchu i ograniczające jego skutki, kurtyny dymowe oraz drzwi, bramy przeciwpożarowe i inne zamknięcia przeciwpożarowe, jeżeli są wyposażone w systemy sterowania, przeciwpożarowe wyłączniki prądu oraz dźwigi dla ekip ratowniczych;

Zezwolenie na przeprowadzenie prac niebezpiecznych pod względem pożarowym.

numer zezwolenia:.....

1. Miejsce pracy.

.....

(wydział, oddział, obiekt, instalacja, itp.)

2. Rodzaj pracy.

.....

3. Nazwa firmy wykonawczej.

.....

4. Czas pracy:

a) data:

b) godzina rozpoczęcia:

c) godzina zakończenia:

5. Zagrożenie pożarowe lub wybuchowe w miejscu pracy.

.....

.....

(określić z czego wynika)

6. Sposób zabezpieczenia przed możliwością zainicjowania pożaru, wybuch lub innego miejscowego zagrożenia.

.....

.....

.....

7. Środki zabezpieczające:

a) p-poż:.....

b) BHP:

c) inne:

8. Sposób wykonania pracy.

.....

.....

9. Odpowiedzialni za:

- a) przygotowanie miejsca pracy, środków zabezpieczających, zabezpieczenie toku prac niebezpiecznych pod względem pożarowym:
nazwisko:....., wykonano – podpis:.....
- b) wyłączenie napięcia elektrycznego:
nazwisko:....., wykonano – podpis:.....
- c) dokonanie analizy stężeń palnych gazów, par cieczy, pyłów:
nazwisko:....., wykonano – podpis:.....
Stwierdzam, że w miejscu prac nie występują niebezpieczne stężenia.
podpis:
- d) stosowanie środków zabezpieczających, organizację pracy, instruktaż:
Przyjąłem do wiadomości, stosowania i wykonania.
nazwisko wykonawcy:, podpis:.....

Uwaga: niepotrzebne skreślić.

10. Zezwalam na rozpoczęcie robót.

(zezwolenie na pracę może nastąpić po złożeniu podpisów przez osoby wymienione w pkt. 9)

nazwisko:....., podpis:

11. Pracę zakończono.

data:, godz.:

podpis wykonawcy:.....

12. Stanowisko pracy i jego otoczenie sprawdzono i nie stwierdzono zaniedbań mogących zainicjować pożar lub wybuch:

a) stwierdzam odebranie robót:

nazwisko:....., podpis:

b) skontrolował po 2 i po 4 godzinach:

nazwisko:....., podpis:

Uwaga: Otrzymujący zezwolenie na wykonanie prac niebezpiecznych pod względem pożarowym, po ich wykonaniu, przekazuje zezwolenie kierownikowi, który je wydał.

Gdańsk, dnia

.....
imię i nazwisko przeszkolonego

.....
zajmowane stanowisko, komórka organizacyjna

.....
imię i nazwisko szkolącego

Oświadczenie

Oświadczam, iż zostałem zapoznany z przepisami przeciwpożarowymi, obowiązującymi na terenie pomieszczeń zajmowanych przez Health & Beauty Care Sp. z o.o. w Łęgowie ul. Tczewska 73,

a w szczególności znane mi są zasady i sposoby:

- zapobiegania powstaniu i rozprzestrzenianiu się pożaru na stanowisku pracy i w pomieszczeniach zajmowanych przez Health & Beauty Care Sp. z o.o.
- postępowania na wypadek pożaru,
- użycia podręcznego sprzętu gaśniczego i urządzeń przeciwpożarowych w miejscu pracy.

Instrukcję bezpieczeństwa pożarowego przyjmuję do wiadomości i zobowiązuję się przestrzegać jej postanowienia.

.....
podpis przeszkolonego

**ZASWIADCZENIE ZAPOZNANIA SIĘ Z INSTRUKCJĄ BEZPIECZEŃSTWA PO-
ŻAROWEGO:**

L.p.	Data zapoz-	Imię i nazwisko	Podpis
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			
11			
12			
13			
14			
15			
16			
17			
18			
19			
20			
21			
22			
23			
24			
25			
26			
27			
28			
29			
30			

Zasady oznakowania obiektu oraz terenu przyległego znakami bezpieczeństwa.

1. Oznakowanie drogi ewakuacyjnej oraz czynności związanych z ewakuacją.

Tabela nr 1. PN-N-01256/02:1992 Znaki bezpieczeństwa. Ewakuacja.

Nr	Znak	Znaczenie (nazwa) znaku	Zastosowanie
1		Kierunek drogi ewakuacyjnej	Znak wskazuje kierunek do wyjścia, które może być wykorzystane w przypadku zagrożenia. Strzałki krótkie – do stosowania z innymi znakami. Strzałka długa – do samodzielnego stosowania.
2		Wyjście ewakuacyjne	Znak do oznakowania następujących drzwi, przegradzających ustaloną drogę ewakuacji ludzi: wyjść ewakuacyjnych z pomieszczeń, w których wymagane są co najmniej dwa takie wyjścia, wyjść prowadzących z budynku, innego obiektu budowlanego oraz terenu – na zewnątrz. Wyjść prowadzących do innej strefy pożarowej, w tym na obudowaną i zamkniętą drzwiami klatkę schodową, w budynku o wysokości ponad 25m. Wymieniony znak powinien być umieszczony bezpośrednio nad drzwiami. Gdy wyjście prowadzi przez przedsionek dotyczy to drzwi przedsionka.
3		Drzwi ewakuacyjne	Znak stosowany nad drzwiami skrzydłowymi, które są wyjściami ewakuacyjnymi (drzwi lewe lub prawe). Znak ten powinien być stosowany wraz ze znakiem „kierunek drogi ewakuacyjnej” do oznakowania drzwi przegradzających ustaloną drogę ewakuacji, nie wymienioną w pkt. 2 w tym także drzwi wyjściowych z przedsionka.
4		Przesunąć w celu otwarcia	Znak stosowany łącznie ze znakiem „drzwi ewakuacyjne” na przesuwnych drzwiach wyjścia ewakuacyjnego, jeśli są one dozwolone. Strzałka powinna wskazywać kierunek otwierania drzwi przesuwnych.
5		Kierunek do wyjścia drogi ewakuacyjnej	Znak wskazuje kierunek drogi ewakuacyjnej do wyjścia; może kierować w lewo lub w prawo. Znaki te umieszcza się w miejscach, w których kierunek ewakuacji może budzić wątpliwości: gdy nie widoczny jest znak „Wyjście ewakuacyjne” lub znak „drzwi ewakuacyjne”, gdy widoczny jest więcej niż jeden taki znak, a ludzie – zgodnie z planem ewakuacji powinni przemieszczać się tylko w kierunku jednego z nich. Znaki te umieszcza się na ścianach na wysokości ok. 150 cm, lub nad drogą ewakuacyjną na wysokości 200 cm, tam gdzie jest to możliwe prostopadle do kierunku przemieszczania się informowanych ludzi.

6		Kierunek do wyjścia drogi ewakuacyjnej schodami w dół	Znak wskazuje kierunek drogi ewakuacyjnej schodami w dół na lewo lub prawo. Znaki te umieszcza się na ścianach na wysokości ok. 150 cm, lub nad drogą ewakuacyjną na wysokości 200 cm, tam gdzie jest to możliwe prostopadle do kierunku przemieszczania się informowanych ludzi.
7		Kierunek do wyjścia drogi ewakuacyjnej schodami w górę	Znak wskazuje kierunek drogi ewakuacyjnej schodami w górę na lewo lub prawo. Znaki te umieszcza się na ścianach na wysokości ok. 150 cm, lub nad drogą ewakuacyjną na wysokości 200 cm, tam gdzie jest to możliwe prostopadle do kierunku przemieszczania się informowanych ludzi.
8		Pchać aby otworzyć	Znak jest umieszczany na drzwiach dla wskazania kierunku otwierania. Znaki stosowane łącznie ze znakiem „drzwi ewakuacyjne” na drzwiach wyjścia ewakuacyjnego, jeśli są one dozwolone. Strzałka powinna wskazywać kierunek otwierania drzwi.
9		Ciągnąć aby otworzyć	Znak jest umieszczany na drzwiach dla wskazania kierunku otwierania. Znaki stosowane łącznie ze znakiem „drzwi ewakuacyjne” na drzwiach wyjścia ewakuacyjnego, jeśli są one dozwolone. Strzałka powinna wskazywać kierunek otwierania drzwi. Zazwyczaj stosuje się je na drzwiach, które otwierają się w sposób inny niż przewidują przepisy (z pomieszczeń na zewnątrz).
10		Stłuc, aby uzyskać dostęp	Znak ten może być stosowany: - w miejscu gdzie jest niezbędne stłuczenie szyby dla uzyskania dostępu do klucza lub systemu otwarcia, - gdy jest niezbędne rozbicie przegrody dla uzyskania wyjścia.

2. Wykaz znaków bezpieczeństwa do stosowania w ochronie przeciwpożarowej.

Tabela nr 2. PN-N-01256/01:1992 Znaki bezpieczeństwa. Ochrona przeciwpożarowa.

Nr	Znak	Znaczenie (nazwa) znaku	Zastosowanie
1		Uruchamianie ręczne	Stosowany do wskazywania przycisku pożarowego lub ręcznego sterowania urządzeń gaśniczych (np. stałego urządzenia gaśniczego).
2		Alarmowy sygnalizator akustyczny	Może on występować samodzielnie lub razem ze znakiem „uruchamianie ręczne”. Jeśli przycisk pożarowy uruchamia alarm dźwiękowy odbierany bezpośrednio przez osoby znajdujące się w obszarze zagrożenia.

3		Telefon do użycia w stanie zagrożenia	Znak wskazujący usytuowanie dostępnego telefonu przeznaczonego dla ostrzeżenia w przypadku zagrożenia pożarowego.
4		Zestaw sprzętu pożarniczego	Znak ten stosowany jest dla uniknięcia podawania zestawu indywidualnych znaków określających sprzęt pożarniczy.
5		Gaśnica	Znak służy do oznakowania miejsc umieszczenia podręcznego sprzętu gaśniczego.
6		Hydrant wewnętrzny	Znak ten stosowany jest na drzwiach szafki hydrantowej.
7		Niebezpieczeństwo pożaru – materiały łatwo zapalne	Dla wskazywania obecności materiałów łatwo zapalnych.
8		Niebezpieczeństwo pożaru – materiały utleniające	Dla wskazywania obecności materiałów łatwo utleniających.
9		Niebezpieczeństwo wybuchu. Materiały wybuchowe.	Stosowany do wskazywania możliwości występowania atmosfery wybuchowej, gazów palnych lub materiałów wybuchowych.
10		Zakaz gaszenia wodą	Do stosowania we wszystkich przypadkach, kiedy użycie wody do gaszenia pożaru jest zabronione.
11		Palenie tytoniu zabronione	Do stosowania w miejscach, gdzie palenie tytoniu może być przyczyną zagrożenia pożarowego.
12		Zakaz używania otwartego ognia – Palenie tytoniu zabronione	Do stosowania w miejscach, gdzie palenie tytoniu lub otwarty ogień mogą być przyczyną zagrożenia pożarowego.
13		Kierunek do miejsca rozmieszczenia sprzętu pożarniczego lub urządzenia ostrzegającego	Znak ten jest stosowany łącznie ze znakami 4,5,6 dla wskazania kierunku do miejsca rozmieszczenia sprzętu pożarniczego lub urządzenia ostrzegającego.

			
14		Nie zastawiać	Znak do stosowania w przypadkach, gdy ewentualna przeszkoda stanowiłaby szczególne niebezpieczeństwo (na drodze ewakuacyjnej, wyjściu ewakuacyjnym, przy dostępie do sprzętu pożarniczego itp.).

Tabela nr 3. PN-N-01256/04:1997 Znaki bezpieczeństwa. Techniczne środki przeciwpożarowe.

Nr	Znak	Znaczenie (nazwa) znaku	Zastosowanie
1		Przeciwpowozarowy wylacznik pradu	W obiektach do oznaczenia wylacznika odcinajacego doplyw pradu do wszystkich obwodow, z wyjatkiem obwodow zasilajacych instalacje, ktorych funkcjonowanie jest niezbedne podczas pozaru.
2		Kurek glowny instalacji gazowej	W obiektach do oznaczenia miejsca zainstalowania kurka glownego instalacji gazowej.
3		Suchy pion	W obiektach do oznaczenia i umiejscowienia i podlaczzenia suchego pionu.
4		Przeciwpowozarowy zbiornik wody	Do oznaczenia przeciwpowozarowego zbiornika wodnego; na znaku dodatkowym mozliwosc umieszczenia cech charakterystycznych takich jak: pojemnosc zbiornika, jego glbokosc itp.
5		Hydrant zewnetrzny	Do oznaczenia miejsca hydrantu zewnetrznego, wodnego, pianowego, podziemnego lub nadziemnego; wielkosci charakterystyczne hydrantu nalezy umieszczac na znaku dodatkowym.

6		Przeciwpowozarowe stanowisko czerpania wody	Do oznaczania stanowiska wodnego dla pomp powozar- niczych.
7		Drabina ewakuacyj- na	Do oznaczania miejsc umieszczenia drabin ewakua- cyjnych.
8		Dzwig przeciwpowozarowy	W obiektach do oznaczania dzwigow przystosowa- nych do potrzeb ekip ratowniczych.
9		Pojemnik z maskami ucieczkowymi	Do oznaczania pojemnikow z maskami ucieczkowymi chroniacymi drogi oddechowe od dymu lub substancji toksycznych.
10		Droga powozarowa	Do oznaczania zewnetrznych drog dojazdowych dla prowadzacych akcje powozar- nicza. Znak powinien byc umieszczony po prawej stronie jezdni, na wysoko- sci co najmniej 2 m od nawierzchni drogi. Znak powinien byc umowocwany na konstrukcji wsporczej, tj. slupie, ramy, wysiegniki, konstrukcje bramowe itp. wykonane z materialow trwalych.
11		Drzwi przeciwpowozarowe	Do oznaczania drzwi znajdujacych sie w scianach oddzielenia przeciwpowozarowego.
12		Miejsce otwierania klap przeciwpowozarowych	Oznaczenie miejsca usytuowania urzadzenia do otwierania klap przeciwpowozarowych w celu przywrócenia drozno- sci przewodu wentylacyjnego.

13		Urządzenie do uruchamiania klap dymowych	Do oznaczenia urządzeń uruchamiających kłapy dymowe.
14		Miejsce uruchamiania urządzenia gaśniczego	Do oznaczenia miejsc uruchamiania urządzenia gaśniczego w obiektach o dużym zagrożeniu pożarowym.
15		Przylączyce półstałego urządzenia gaśniczego	Do oznaczenia miejsc przylączyca półstałego urządzenia gaśniczego.
16		Miejsce zbiórki do ewakuacji	Do oznaczenia miejsca zgrupowania ludzi podczas ewakuacji.
17		Rękaw ratowniczy	Do oznaczenia lokalizacji wejścia do rękawa ratowniczego.
18		Klucz do wyjścia ewakuacyjnego	Do oznaczenia lokalizacji klucza przy drzwiach ewakuacyjnych zamykanych na klucz; znak dodatkowy należy uzupełnić konkretną lokalizacją klucza.
19		Zawór hydrantowy	W obiektach do oznaczenia miejsca zainstalowania zaworu hydrantowego.